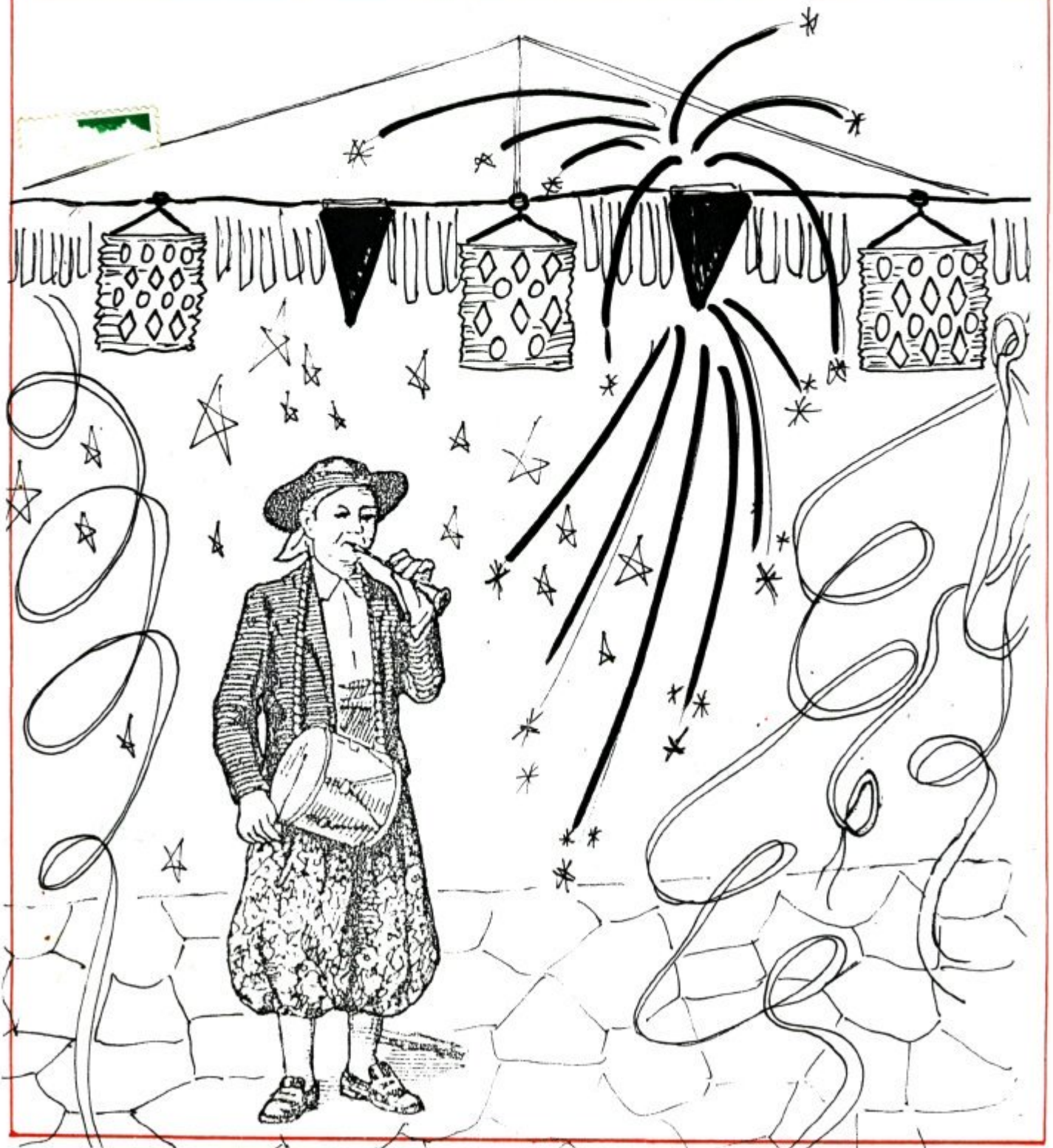

N'ALI

LA REVISTA DE LA COMARCA DE PONENT

Any I n°3

Juny 1986

A G E N D AURGÈNCIESM E T G E S

Dr. Bestard: 1, 9, 10, 18, 19, 20, 28, 29
 Dr. López: 2, 3, 11, 12, 13, 21, 22, 30, 31
 Dr. Domínguez: 7, 8, 16, 17, 25, 26, 27
 Dra. Clar: 4, 5, 6, 14, 15, 23, 24

Dr. Bernat Bestard
 Avda. Joan Carles I, 1
 Tl. 671003 (Andratx)

Dr. Jesús Félix López Viejo
 Camí San Carlos, 1
 Tel 673066 (Port d'Andratx)

Dr. Joaquim Rodríguez
 C/Espanya 19, 1
 Tl. 671252 (Port d'Andratx)

Dra. Maria José Clar
 Avda. Joan Carles I, 1
 Tl. 671003 (Andratx)

Consultori Mèdic d'Andratx
 C/ Alemany Tl. 672161
 A partir de les 10

Consultori del Port
 Pòsit de pescadors
 C/Isaac Peral Tl. 672022
 A partir de les 9

C O M A R E

Da. Regina Sastre 675767

A.T.S. (Practicant)

D. Ginés Campoy 671204

A P O T E C A R I E S

4 a 11 Far. Mandilego-Alemany
 11 a 19 Far. Bennassar
 19 a 26 Far. Mandilego-Alemany
 26 a 4 Far. Bennassar

T E L É F O N S D' U R G È N C I A.

AMBULÀNCIES 206565
 GUARDIA CIVIL 295050-671022
 POLICIA MUNICIPAL
 BOMBERS
 JUTJATS 671462-671463

* * * * *

HORARI DE MISSESA N D R A T X

Dissabtes 20
 Diumenges i festes 9, 20

CAMP DE MAR

Diumenges 10

P O R T D' A N D R A T X

Dissabtes 20, 21
 Diumenges 11, 20, 21.

S' A R R A C Ó

Dissabtes 20
 Diumenges 11, 20

S A N T E L M

Dissabtes 18

TELÉFONS PARROQUIALS

ANDRATX 671404
 PORT D'ANDRATX 671671
 S'ARRACÓ 672469

* * * * *

DEMOGRAFIANAIXAMENTS

Maig. Antonia Vallejo Palmer
 Antonio Tous Pizà
 Elisabet Fernández Montes
 Ma. del Mar Bennassar Tomás
 Juny. Domingo Ortega Peralta

DEFUNCIONS

Maig. Henderika Peeters
 Pedro Antonio Mandilego Alemany
 Juny. Guillermo Massot Terrades
 Bartolomé González Fuster
 Juan Moragues Cuart
 Bartolomé Alemany Ensenyat
 Ma Concepción Garcés Calderón

R. I. P.

* * * * *

* * * * *

* * *

N'ALI

LA REVISTA DE LA COMARCA DE PONENT

Ap. Correus 79
Andratx
Editen:
Coordinador Parro-
quial de Joves
d'Andratx
Centre Cultural
de S'Arracó

Director: Santiago
Cortès i Forteza

Redactor en Cap:
Gaspar Pujol
i Flexas

REDACCIÓ

Biel Ensenyat
i Pujol, Margalida
Ferrà i Ensenyat,
Gabriel Jofre
i Mir, Maria
José Clar i Roca
Pedro Flexas
i Flexas, Margali-
da Sastre i Parpal,
Bartomeu Bosch
i Palmer, Catalina
Alemany i Riera,
Bernat Bestard
i Nadal, Joana
Alemany i Mir.

EQUIP TÈCNIC

Isabel Ensenyat
i Ensenyat, Maria
F. Pujol i Mulet,
Isabel Alemany
i Moyà.

GERENT

Vicenç Flexas
i Alemany.

Impressió: Tallers
propis.

D.L.P.M. 295/1986

EDITORIAL

Dins un món tan mecanitzat i materia-
lista, on la persona va perdent la seva
autonomia per enrolar-se dins un sistema
que la considera, no persona sino més
bé, com una peça més dins tot l'engranatge,
apareix un fenomen que romp totalment
amb les formes rutinàries de la vida per
entrar en un ritual d'unes formes, pot
ésser estereotipades però amb un caràcter
i plenes de sentit. Aquest fenomen és
sens dubte "Ses festes d'es poble".

La tasca del món d'avui tan per intel-
lectuals, lletraferits, pensadors, com
per menestrals, menobres, vells i joves,
serà redescubrir el sentit de la festa.
Tasca que s'ha de realitzar en comú ja
que a la festa hi són convidades les perso-
nes i no les idees.

La nostra vida quotidiana la podriem
definir com una sèrie d'actes inclosos
dins una cadena de la qual ens es impossi-
ble sortir-ne. Les causes les trobariem
en la nostra comoditat, en l'individualisme
(forta rèplica a la cooperativitat de
la feina) en tantes coses que en lloc
d'alliberar-nos, ens ajuden a esclavitzar-
nos més i més.

La festa tindrà un sentit d'un poble
que batega al uníson.

Descubrint el sentit de festa trobarem
els seus valors, no pragmàtics ni econòmics
sino, humans i, tot me atrevesc a dir, espi-
rituals. Valors que sí tenen la força
per destruir la rutina i per fer que,
per uns moments, ens descobriquem a noltros
mateixos.

Si mirassim a lo llarg de la història
voriem com els valors humans i espirituals
es desenvolupaven a dins el poble en aquests
dies, no obstant convé pensar que el passat
és històric i que ens trobam en el nostre
present que hem de saber assolir amb totes
les seves conseqüències. Així, doncs, hem
de saber descobrir el sentit de les Festes
Patronals 1986 perquè aquestes són les
nostres festes, les que tenim ara.

Per tot això, i per moltes altres
coses, ben vingudes les Festes Patronals
de Sant Pere 1986.

Molts d'anys a tots.

Ses nostres coses

GERANIS

Es gerani, que pertany a es gènere *Pelargonium*, floreix en s'estiu, necessitant molta llum i una temperatura d'un 24°C. Vol molta d'aigua, dues o tres vegades a sa setmana en s'estiu, abonant aquesta aigua amb abonos líquits cada catorze dies, a consició que no banyem ses fulles, perquè sino se podriran, així com tampoc vol que se li tiri abrillantador a ses fulles.

Per viure volen, també com sa gent, un poquet d'oratge i a més, criar-se en cossiols petits. En primavera, fa poc era es temps, volen una bona poda i si volem que no tornin llenyosos (molt de tronc i poques fulles i flors) cada dos anys convé sembrar nous esquixos.

Podria ser que tenguessiu un gerani amb molta força, molt verd i amb poques flors, això vol dir que l'heu abonat massa i que d'aquí endavant sa terra ha de ser més pobre. Si en canvi sa vostra planta té branques primes i ses fulles clares és que li falta claror, posau-lo a un lloc assolellat.

Si veis que es tronc, abaix de tot, torna negre i se podreix, mala ferida, és per massa fred i humitat. Si en aquest mateix lloc surten surten una partida de brotets i fulles deformats, no té cura, tirau sa planta, no l'empreu ni tan sols per esqueixos, té una maleltia bacteriana.

Quan ses fulles de sa part baixa tornen grogues amb taques marrons, és que l'heu de regar més i posar a un lloc més ventilat. Si en canvi a ses fulles lis surten uns anells grocs i se deformen, tirau sa planta no la guardeu per fer nous cossiols, és per que té un virus.

Si sa planta treu un color vermellós, és que té temperatures massa baixes i canviant-la a un lloc més templat, viurà.

I ara sa recepta i com que sa calor que fa és sobrada i a més ja som a Sant Pere, vos donam dues receptes bones per aquest temps que segurament agradaran a tots els de la casa. Ah!, i si vos surten bons no dubteu en convidar-nos que ens agradarà molt poder-vos donar s'enhonorabona.

GELAT D'AMETLLA

Ingredients: 250 g. d'ametlles
300 gr. de sucre
1 litre d'aigua
Canó de canyella
Pell de llimona

Elaboració: Passar l'ametlla, repelada per la màquina refinadora, fins a convertir-la en farina molt fina. Posar tots els ingredients junts al foc, remanant fins que arranqui el bull. Escoltar i deixar refredar. A continuació gelar a la geladora.

GRANISSAT DE CAVA

Ingredients: 1 botella de cava de qualitat
100 gr. de sucre
100 gr. de merenga cuit

Elaboració: Abocar el cava i el sucre dins un recipient. Remenar uns minuts fins que el sucre estigui dissolt. A continuació posar dins la geladora. Cal que sigui potent per a resultar ben granissat. Quasi a la fi, afegir el merenga.

FESTES PATRONALS SANT PERE 1986

PROGRAMA OFICIAL

DIVENDRES 27 DE JUNY

A les 14.00 h. Repicada de campanes i mollada de coets.

A les 18,30 h. Sortida de les Majorettes d'aquesta vila, amb la banda de Cornetes i Tambors de la Coordinadora Parroquial de joves juntament amb els xeremiers dirigint-se cap a l'Ajuntament on tindrà lloc el Pregó de Sant Pere a càrrec de D. Josep Mascaró Pasarius.

A les 20,00 h. Inauguració del concurs "Villa de Andraitx" de pintura figurativa que tindrà lloc en el Col·legi Nacional Mixte de Son Perro. L'exposició estarà oberta fins el dia 30 de juny (S'els oferirà un vi espanyol).

A les 22,30 h. Teatre per l'Agrupació Artística Andraitxola AGARA que posarà en escena la comèdia:

MOLTA FEINA I POCS DOBLERS de JOAN MAS

Se representarà en el Teatre ARGENTINO cedit p'els propietaris.

A les 24,00 h. Espectacular Disc-movil amenitzat per: Fernando's Club a la Plaça Espanya. Música per a totes les edats, efectes especials i concursos durant la vetlada incloent l'elecció de Miss Andratx, acte patrocinat pel Banc de Crèdit Balear amb la col·laboració dels tres bars de Sa Plaça: Bar Balear, Cafè Nou i Cas Pobil.

DISSABTE 28 DE JUNY

A les 11,00 h. Jocs infantils aquàtics a la piscina municipal patrocinats per SA NOSTRA.

A les 16,00 h. Partit de Futbol d'Alevins.

A les 17,30 h. Partit de Futbol de Juvenils.

A les 18,15 h. Partit de Basquet:

ANDRATX - AVANTE

Els trofeus seràn donats per La Caixa Postal i Licor 43.

A les 18,00 h. Carreres de "camarers", sacs i jocs per a nins i grans a la Plaça Espanya patrocinats per Banesto.

Acte seguit actuació humorística dels divertits pallassos:

LAS BIÑAS I EL MAGO RICKY

Hi haurà caramels i globus per tothom.

Entrega dels Diplomes de Mèrits de la Trobada de Dibuix i del Concurs escolar de Redacció "Baltasar Porcel".

A les 23,00 h. Gran verbena a la Plaça Espanya amenitzada pels grups:

LOS JAVALOYAS

GRAN ORQUESTA MANHATAN

AQUARIUS

LOS ARRIEROS

DIUMENGE 29 DE JUNY

FESTIVITAT DE SANT PERE PATRÓ DE LA VILA D'ANDRATX

Gran Diana Floretjada per la Banda de Cornetes i Tambors de la Coordinadora Parroquial de Joves d'Andratx.

A les 8,30 h. Rally Fantasma patrocinat per Cafès Palma

i Ricard, de lliure inscripció i participació de joves de la comarca Concentració i sortida de la Plaça Espanya.

A les 9,00 h. Tir al Plat a S'Estret organitzat per la Societat de Caçadors La Pau.

A les 9,45 h. Cerca Viles per la Banda de Música de Porreres acompanyats per les Majorettes d'aquesta Vila i els xeremiers que sortiran del pont de Can Terrola.

A les 11,00 h. MISSA SOLEMNE CONCELEBRADA presidida per Mn. Bartomeu Martorell, Capellà andritxol que enguany celebre els 50 anys de sacerdoci.

Seguidament Inauguració de la

FIRA VILA D'ANDRATX

Exposició canina, ramadera i de maquinària a la Urbanització Son Mas, amb l'actuació de la Banda de Música de Porreres. Organitzat per la Cambra Agrària d'Andratx amb la col.laboració de La Caixa.

A les 16,00 h. Partit de Futbol de Juvenils.

A les 17,30 h. Partit de Futbol de 1ª Regional Preferent.

A les 17,00 Gran Trobada Ciclista.

TOTHOM AMB BICI.

Concentració a la Plaça Espanya. Circuit urbà acabant en el Passeig de Son Mas. Seguidament Carreres de Cintes. Patrocina La Caixa amb la col.laboració de Ricard.

A les 18,00 h. Carrera Ciclista per corredors locals. Es començarà en el passeig de Son Mas. Patrocina Banca March, amb la col.laboració de Ricard.

A les 18,00 h. RECITAL DE POESIA de l'Agrupació Hispana d'Escriptors de Balears, presentats pel Delegat de Balears Sr. Monteagudo i D. Josep Simó, en el Col.legi Nacional Mixte de Son Perro.

A les 18,30 h. Final del Torneig de Futbol Sala Infantil en el Polideportiu Municipal. Patrocina Sa Nostra.

A les 19,00 h. Entrega de Premis del III Concurs 'Vila d'Andratx' i entrega de subvencions al Col.legi Nacional Mixte de Son Perro. Hi haurà un vi espanyol. Col.labora Tele-Control.

A les 21,30 h. Gran Nit Folklorica organitzada per l'Agrupació Folklorica Comarcal d'Andratx i coordinada per Pere J. Porcel. Actuaran la Rondalla de dita agrupació juntament amb el seu grup de balladors i les Escoles de Ball Mallorquí d'Andratx contant amb la col.laboració especial del Grup de Ball Clàssic del "Club de Hielo".

La comissió veurà de bon grat les possibles actuacions d'altres parelles espontànies.

Les persones majors tindran cadires reservades.

Entrega dels trofeus esportius.

QUADRE FLAMENC amb LEONOR DELGADO i RECITAL del cantautor mallorquí JAUME SUREDA.

GRAN TRACA FINAL

NOTA: La Comisió de Festes se reserva el dret de modificar l'ordre del programa.

Durant les festes se contarà amb el servici especial de les Ambulàncies Insulars.

L'AJUNTAMENT VOS DESITJA

UNES BONES FESTES

De metge a metge

DON GASPAR PUJOL MONER

Es metge més apreciat que hi ha
hagut dins Andratx

Visitam aquest mes a don Gaspar Pujol Moner, es metge més apreciat que hi ha hagut dins Andratx; conegut també per "Don Gaspar de Sa Font", ja que aquesta finca va ser de sa família durant molts d'anys. Va néixer a Andratx i abans de partir a estudiar Medicina va jugar, com han fet molts d'andraitxols, en s'equip de l'Andraitx.

-D.Gaspar, hi havia dins sa seva família tradició mèdica?

-Poca, es únics familiars metjes varen ser un tio de ma mare que va exercir de radiòleg a Bons Aires, i D.Ramon Rotger, es padrí dels actuals directores de sa Rotger, casat amb una cosina de ma mare i que era es metge de sa família.

-Li varen posar es seus pares qualque emperò per estudiar medicina?

-Cap ni un, sempre m'ajudaren.

-A on va anar a estudiar i perquè?

-Vaig anar a Saragossa perque un germà meu estudiava de menescal allà mateix.

-Va venir a exercir a Andratx totd'una, o primer va estar a altres pobles?

-No, vaig venir directe a Andratx a on vaig passar quatre anys, i llavors, el 36 quan va morir es metge Moner, vaig començar a exercir.

-Li hagués agradat anar a fer feina a Cuba amb tots aquells andraitxols que partiren?

-No, perque en aquell temps molta gent ja tornava i sa gent que va anar a Cuba va anar a fer feina en condicions molt dures.

-Qué li deien els seus amics quan els hi deia que volia fer feina a un poble?

-Res en particular, lo que si estarien molt admirats de veure com amb sa preparació que mos havien donat a sa Facultat, jo feia de tot, parts, forceps, cirugia menor, reduïa fractures,...

-Cóm varen ser es seus començaments, difícils o fàcils però amb molta feina?.

-Vaig tenir un començament fàcil ja que com he dit vaig coincidir amb sa mort de D.Baltasar Moner i tothom s'apuntava a jo; davant això vaig decidir quedar-me a Andratx. Record que estant assegut a Ca's Pobil fent tertúlia, venia sa gent allà mateix per apuntar-se, i cada dia tenia deu o dotze persones que se abonaven a jo.

Això sí, en aquell temps eram uns esclaus, feiem 24 hores de feina i varem passar molts d'anys sense tenir vacances. Quan hi havia epidèmia de grip era terrible, començava a les 8 des dematí i acabava a les onze des vespre; record que un dia vaig fer 74 avisos a domicili, no hi havia temps ni de posar es termómetro. En aquell temps no hi havia visites en es dispensari entre altres coses perque no existia.

-Que cobrava en aquell temps quan va començar a exercir?.

-En aquell temps no hi havia un sou fixe, cobravem per iguales que les tenia a 1,25 ptes. ses normals, i ses extraordinàries, amb ses que el malalt tenia més drets, eren a 1,75 ptes. Una visita particular d'un no igualat era a duro. Així hi tot en es final de sa guerra hi havia quasi un 50% de gent que no me podia pagar s'igualat.

Record que en es principi sa visita la feia amb un carretó,

però va ser durant poc temps, perquè el juny del 36 vaig comprar un "balilla" per 7.600 ptes., que anys després, deu o quinze, el me compraven per 90.000 ptes. Això se deu a que durant es Moviment se requirien es cotxos, manco en es metges per poder anar a veure es malats, i se varen deixar de fabricar i importar. Sa gent que s'havia enriquit gràcies a s'estraperlo pagava tant per un d'aquests cotxos com per una casa. N'hi havia tan pocs que d'Andratx a Palma se trobaven un o dos cotxos. Devers el 65 vaig vendre es "balilla" i en vaig treure més de lo que me costà un Seat 600; un dels primers que hi va haver a Mallorca, ja que es Col·legi de Metges en va comprar quatre i les va sortejar, dos per Ciutat i dos per sa ruralia, i jo vaig esser un d'ells. Quan arribava a Palma i aparava es 600, en anar-lo a cercar el trobava enrevoltat de gent que l'observava.

Quines eren ses malalties més corrents en aquell temps?

-Era casi com ara. Ses més corrents eren ses infeccions respiratòries i es reumatismes. També eren bastant freqüents ses tifoïdes i avui en dia apenes s'en veuen; aquestes en aquell temps se tractaven amb dieta absoluta, lo que encara les empitjorava més; jo vaig esser un des primers que les deixave menjar durant sa malaltia, cosa que asombrava a es meus companys, però que millorava molt es curs de sa malaltia.

-Sa gent que tornava va dur malalties noves que no se veian amb freqüència per Andratx?

-No, malalties noves no en varen dur, però se varen veure moltes més sífilis i gonorrea. Aqueste se sufrien anys, fins que aparegueren ses penicilines.

-Amb quins medis contaven llavors per curar a sa gent?

-Eren ben pocs, teniem tintura de yodo, esperit, blau de metilè, violeta de genciana, per ses ferides, antitèrmics per sa febre, expectorants o antitosius i ventoses per ses infeccions respiratòries, tintura d'arnica

per cops, i coques de farina de lli amb mostassa per abcesos i cops. Degut a que contavem amb tants pocs medis de tractament, una de ses coses que feia més por era s'aparició de sa febre. Es malats amb pulmonia morian molt, ja que no més teniem per tractar: aspirina, codeina i ipecacuana. Si en es 7 dies aquest malalt encara tenia febre, es seu pronòstic era fatal. A ses angines les tractàvem amb pinzellades de blau de metilè, i moltes vegades se feien abcesos que s'havien de desbridar.

Es casos més trists eren es tuberculosos que les tractavem durant quatre o cinc anys però tots morien, encanvi ses pleuritis tuberculoses (lo que sa gent deia pleuressia), evolucionaven bé. Record que quan va sortir es supositori, es primers varen ser de bismut per ses angines, molts no sabien si enviar-s'ho o freguer-s'ho pes coll. Ses joves no s'atrevien a demanar-ho i jo les ajudave demanant-les si volien aquella medecina que curava ses angines des de lluny.

-Enviava a molta gent a hospitals o eren tractats a ca seva?

-Per enviar un malalt a Palma, havia de ser excepcional, encara que sa família fos de bona posició. No era com ara, abans ses críiques no més eran quirúrgiques, si no havien de ser operats no hi anaven. Record que hi havia sa Munar, Femenias, Grau i Juaneda.

-Quines diferències troba que hi ha entre sa medecina de fa 50 anys i sa d'ara, en es pobles?

-És totalment diferent, sa manera de comportar-se sa gent amb sos metges no té nom. S'ha perdut

L'ESQUERRA NACIONALISTA A MALLORCA

(1900-1936)

A cura de Mateu Morro i Sebastià Serra

Biblioteca
dels Clàssics del
Nacionalisme Català

13

EDICIONS DE LA MAGRANA / DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Si el coneixement històric que tenim del mallorquinisme polític en general no es pot dir que sigui massa ampli, el del pensament nacionalista i esquerrà en particular era gairebé inexistent fins que a principi d'any es publicà "L'esquerra nacionalista a Mallorca", a cura de Mateu Morro i Sebastià Serra. Es tracta d'un encertat intent de sintetitzar la trajectòria

i els escrits més significatius del nacionalisme mallorquí d'esquerres del primer terç de segle, fins que la guerra civil trucà brutalment el procés de concien- ciació popular envers el fet nacional. L'obra, realitzada per dues persones on s'hi ajunten la seva professionalitat com a historiadors i la seva militàn- cia política dins l'esquerra nacionalista, mostra com malgrat aquest pensament no és pogué manifestar autònomament, o féu mitjançant els partits republicans estatals de caire progressista. I dins d'ell ja podem veure com s'hi reflectiren actituds en favor d'un autogovern de les Illes Balears lligat als altres Països Catalans o d'emprendre una reforma educativa que fes realitat un ensenyament en català, qüestions que avui, setanta o vuitanta anys després de plante- jar-se, encara dissortadament estam ben lluny d'aconseguir. El llibre té, a més, l'avantatge de presentar una lectura assequi- ble, qualitat que no sempre té ni pot tenir una obra de història. Finalment, és interessant recalcar les abundoses cites, acompanyades d'un text, que es fan de l'advocat andritxol Bernat Jofre, nascut al nostre poble l'any 1902 i mort a l'exili, a Vaud (Suïssa) el 1969, i candidat a les elecció- ns generals de 1933 i 1936 en representació de l'esquerra nacio- nalista. BIEL ENSENYAT PUJOL

Don Gaspar Pujol...

(ve de la plana anterior)
es respecte a n'es metge. Record que quan anava a una casa a veure un malalt trobava preparada una tovallola neta, una ribella amb aigüa, una pastilla de sabó nova i una cadira. Avui en dia si en es dos dies d'haver vist es malalt, encara té febre, criden es metge perquè això no pot ser, abans havien d'esperar set dies. Sa gent d'avui no aprecia en es metge com abans.

-Quines recomanacions faria a sa gent que va an es metge?.

-Que se sometin an es metge i a es seus coneixements i escol- tin es seus consells més que es de sa veinada.

Fins aquí la nostra conversa amb D. Gaspar.

Moltes gràcies Don Gaspar per aquesta atenció que mos ha prestat. Li volem agrair, en nom de tots, una vegada més, tots aquests anys de sa seva vida dedicats a Andratx.

BOTIQUÍ D'ESTIUA SANT ELM

Gràcies als esforços de l'Associació de Veïnats de Sant Elm i amb ajuda de l'Ajuntament d'Andratx tornarem disposar durant els tres mesos d'estiu del servei mèdic que ja tinguerem l'any passat i que va deixar la gent del nostre lloc molt contenta. També hem de dir que enguany s'hi afegeix un servei farmacèutic a la mateixa finca on visita el metge i que durarà tot l'estiu. Suposam que la iniciativa serà rebuda amb gust per tothom.

UN SERVEI MÉS AS'ARRACÓ

De fa unes setmanes ençà hi ha a S'Arracó, un pic per setmana el dimecres horabaixa a partir de les cinc, unes hores que el nou Notari d'Andratx, D.Lluis Terrasa hi dedica per tal d'arreglar assumptes legals de la seva incumbència. Li hem d'agrair molt tal iniciativa sobretot per la gent d'edat i que moltes vegades té dificultats en desplaçar-se, bé sia per manca de salut o de transport. Esperam una continuïtat per part d'ell i li desitjam que tengui molta feina.

ELS CACADORS SEPREPAREN

El passat dia catorze d'aquest mateix mes de juny es celebrà una assemblea del vedat Sa Pineta per tal de programar les activitats de la propera temporada de caça que ja veurem com es presenta. L'assemblea tingué lloc a la sala del Centre Cultural de S'Arracó i comptà amb una assistència més que regular per part dels socis de l'esmentat vedat.

Des de N'ALÍ volem desitjar que la propera temporada sigui bona per a tots a la vegada que demanam a tots que respectin i facin respectar les normes ecològiques en bé de tots.

A SA COMA FOUBENEIDA LA CAPE-LLA DE LA MAREDE DÉU DE LLUC

Amb molta solemnitat i gran participació de feels fou beneida la Capella de la Mare de Déu de Lluç de Sa Coma. Delegat expresament per el Sr. Bisbe de Mallorca realitzà la benedicció el Rector d'Andratx, Mn. Santiago Cortès, assistit pel P. Joan Arbona, Prior del Santuari de Lluç i per Mn. Jaume Palmer. L'acte començà amb la processó de la Mare de Déu cap a la Capella acompanyada dels capellans i feels amb el carrer tot enmurat i endomassat. S'ha de dir que tota Sa Coma es vessar amb enentusiasme per celebrar aquest esdeveniment que comptà amb la presència del Sr. Batle, D. Baltasar Pujol, la família donant, Garí-Serra, el constructor, Mestre Vergera i el Director de les obres, l'arquitecte D. Bernat Nadal i tots els veïnats

PRENDRE ES SOL

Ara que comencen es dies de calor, sa gent sa comença a llevar sa roba, hi ha inconcients que no s'en deixen gents a damunt i s'estenen a prendre es sol com a sargantanes.

Pocs són es qui pensen si això és bo o no per es cos, i vos tenc que dir que s'exposició intensa en es sol és dolenta. Ses persones majors, aquelles que sempre mos guanyen per experiència, ja sabien això i cada vegada que s'exposaven en es sòl se posaven un capell d'ales més amples, com més fort era es sòl des lloc de feina. Així i tot quan arribaven a majors, qualcun presentaven lesions de pell a ses zones destapades d'es cos i qualcuna d'aquestes sa tornava un "cancer de pell" (lo que es majors deian una formiga). Avui en dia aquestes lesions malignes sa veuen en gent bastant més jove.

Es més propensos a ses lesions de pell i cremades per s'exposició solar són ses persones de pell blanca, es d'ulls cels, es de pel ros i es de pel roig...

Qué fer per protegir-nos d'es rajos de sa fracció ultravioleta B de sa llum, responsable de ses cremades?. Lo primer de tot és s'exposició progresiva en es sòl; es a dir, es primer dia no convé estar-hi més de trenta minuts, es segon dia quaranta, es tercer dia cinquanta minuts. Aquest temps haurà de ser més curt si anam a prendre es sòl quan aquest cau de ple, que sol ésser a les dues de s'horabaixa.

Per es que no tenim paciència per posar-nos a prendre es sòl d'aquesta manera progresiva, que som sa majoria, mos hem de protegir amb sustàncies fotoprotectors, que no deixen traspasar es rajos de sòl a sa pell. Aquests productes duen una enumeració que sol anar de 1 a 10 i com més sensible sia sa vostra pell o més hores volgueu estar en es sòl, demanau-los d'es números més alts.

Sereu pocs es que seguireu aquests consells, ja me tornareu sa paraula. Quan vos cremeu, si es poc, sa posarà vermella i uns dies després sa descatarà un poc. En aquest cas hi ha poques molèsties i basten es padasos banyats d'aigua freda, per aliviar-vos. Si aguantau

un poc més en es sòl, aquest vos cremarà un poc més i notareu que sa pell vos estira i quan vos toquen s'esquena maleiù aquí ho fa. En aquests casos es pedaços d'aigua freda boricada o cremes i locions amb derivats de cortisona, bastaran.

Si no heu fet cas a ningú hi heu estat mig dia en es sòl vos poden arribar a sortir bòfegues, crosteres i febre. En aquests casos heu d'anar a es metge que vos dirà que "vos heu passat un pel" i a més de curar-vos, vos aconsellarà beure aigua molt freda i vos donarà unes pastilles per prendre que tenen derivats de sa cortisona.

Si a més d'estar exposats a temperatures altes se fa exercici se pot tenir una insolació, que comença amb mal de cap, fluixedat, vomitera, sa pell està calenta i seca i hi ha febre. Si vos trobau en aquest cas, mentres arriba es metge, posau es malalt a s'ombra i banyau-lo amb aigua gelada.

hi ha gent que en s'estiu sempre que pren es sol, li surten uns granissons per s'escote, braços i cara. Això és degut a una hipersensibilitat a's sol paregut a una alèrgia. Es millor consell és que no prenguin es sol. Si no me voleu fer cas i vos voleu posar morenos menjau molt de pastanagó i domàtiques i preniu es sol de modo racional.

LES ELECCIONS**GENERALS**

A les passades eleccions generals es donaren els sigüents resultats:

Andratx: C.P. 675
PSOE 1412
PRD 94
CDS 212
IU 92
PSM 11

Port: CP 198
Psoe 132
PRD 43
CDS 80
IU 12
PSM 1

S'Arracó: CP 160
PSOE 83
PRD 6
CDS 37
IU 4
PSM 2

ELECCIONS AL SENAT

Buades 971
Ribas de Reyna 1001
Alonso 1459
Garcias 1415
Col 114
Pons 218
Obrador 286
Pons Estelrich 252
Pons Pons 18
Serra 18
Diez 103
Garcia 97

MES DE MAIG A**S'ERMITA**

Aquest mes de maig passat un bon grupet de persones pujava els diumenges a s'horabaixa per resar el Mes de Maria a la Mare de Déu del Rosari. És una llàstima que el gamberrisme imperant faci inútils els esforços que se fan per tenir aquell recimpte ben arretgiat, si entre tots ho cuidam seran moltes més ses persones que voldran anar a passar una estona de quietut i relax vora la Mare de Déu, essent una de les excursions més hermoses i fàcils del nostre terme.

EXCURSIO A LLUC

Un bon grup de persones organitzaren una excursió a Lluc voretjant la costa nort. No hi ha que dir que s'ho passaren molt bé ja que anar a Lluc sempre és agradable. Aquesta Excursió fou dia 15 o sigui una setmana després de la benedicció de la Capella de la Mare de Déu de Lluc a Sa Coma, com que molta gent de s'excursió era de Sa Coma, aprofitaren per donar gràcies a Déu i a sa Mare Santíssima d'aquest favor tan gran de poder tenir una capella i en ella la celebració de la Santa Missa els diumenges.

CORRECCIÓ DE BARBARISMES referents a: CAMP I PLATJA

Barbarisme	Forma correcta
-------------------	-----------------------

ABONAR	adobar, femar
CENTENO	sègol
FIERA	fera
GANADER	ramader
GANADO	bestiar
ISLA	illa
MONTANYA	muntanya
PAJARO	aucell
PLAIA	platja
RED	xarxa, filat
SOMBRA	ombra
VERANEIG	estiuieg

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

XIU

-

XIU

Terminaron los futbolistas y lo hicieron por todo lo alto en un restaurante del Camp de Mar donde dieron buena cuenta de un ágape que les preparó en Pep Vigué que a todos gustó í es que cuando Pep quiere...

En dicha velada se entregaron los premios a la regularidad y que fueron para los siguientes jugadores: el de la máxima regularidad a José A. Inarejos, el de máximo goleador a Castedo y el de la progresión a Francisco Jover.

En juveniles el de la máxima regularidad fue para Juan J. García, el de goleador para Fco. Domenech. Hubo llaveros para todos y una placa para el que durante muchos años ha sido el tesorero del club y que ahora pasa a la reserva: Jaime Covas. Todos fueron muy aplaudidos.

También estuvieron los políticos con un gran número de invitados que se deleitaron con las ricas viandas.

La velada fue aprovechada para renovar algunas fichas, quienes así lo hicieron fueron el meta Miquel A. Palou

y el delantero Jorge Sampedro, otros dijeron que querían pensarlo (para estos un consejo: vale más lo malo conocido que lo bueno por conocer).

Hasta el 30 de junio no habrá nuevas altas ya que todos los contratos no cesan hasta dicho día, aunque no confiamos en ver muchas caras nuevas, vale más pocos pero buenos que muchos y malos.

Uno que al parecer será baja y emigrará posiblemente a unos de los equipos de la comarca, sea García "Paquirri", un jugador que esta temporada se ha llevado mal con no pocos aficionados. No vamos a discutir su calidad como jugador pero su temperamento le juega malas pasadas.

Muy animados se fueron los componentes de la expedición del Andraitx a Eivissa, cuando salgan estas líneas seguro que ya estarán de regreso y no dudamos que se lo habrán pasado estupendamente. Los infantiles y alevines se lo merecen. Les pediremos nos cuenten sus andanzas por la Isla Blanca, sobre todo, que nos hablen del triangular que habrán jugado con el Hospital Isla Blanca y el San Jorge.

Y en los equipos base del Andraitx será donde habrá cambios a go-gó, ya que ni Forteza ni Amengual piensan continuar entrenando a infantiles y juveniles. Qué quienes lo harán la proxima temporada? Habrá caras nuevas, pero aunque sabemos sus nombres vamos a mantenerlos en secreto. No se preocupen serán una verdadera sorpresa ya lo verán.

Y del Baloncesto qué? Del Baloncesto na! Pero no dicen qué...? Dicen pero na! No, no es broma están muy callados, silencio total. Esperemos que para el próximo año se forme un gran equipo que represente el pabellón deportivo de nuestra villa lo más dignamente posible. Un SOS a su presidente Guillermo Covas para que nos cuente planes y demás de cara a la próxima temporada.

Y hay que cantar un hurra por los "minis" ya que en su primer año han conseguido un brillante sexto puesto. El proximo año habrá minis y preinfantiles.

Los de la petanca descansan con los ojos puestos en la próxima temporada, en la que esperan dar mucha batalla, sobre todo los del At. Andratx. Ya lo verán. TRIBULETE

EL C. D. ANDRAITX SUBCAMPEON DEL TROFEO PRESIDENTE

Se ha dado ya el cerrojazo a la temporada futbolística local, que este año ha sido más larga de lo normal por el buen papel realizado por nuestro equipo representativo que ha llegado a disputar la final de la Copa Primavera, aunque con resultado negativo.

Con anterioridad se disputó una eliminatoria contra el equipo vecino de Peguera el C.A.D.E., que atrajo a muchos aficionados, como viene siendo habitual, y una vez más tuvo color local ya que en Sa Plana se dió el resultado de 3 a 0 y en Es Pas de ses Llebres 2 a 2, quedando demostrada la superioridad andraitxola aún sin contar con toda la plantilla.

La final fue contra Ses salines, que había eliminado al Pollença. El primer partido en Sa Plana terminó con empate a tres tantos, el equipo andraitxol se topó con un equipo que se le subió a las barbas por lo que suyo fue el control del partido, el Andraitx, por contra, no estuvo a gran altura y se vió imposibilitado de hacerse con el partido y con un digno resultado. En el partido de vuelta aunque se hizo un buen partido merecedor de la victoria, a pesar de jugar con tres juveniles y sólo contarse con once jugadores, un gol conseguido a cuatro minutos del final dió la victoria y el trofeo al Ses Salines.

Un final de temporada que ha sido fiel reflejo de un equipo que ha tenido momentos de esplendor frente a otros altibajos y negativos, pero a la postre el nombre de Andraitx ha resonado en todo momento, y a la hora del recuento el balance tiene más cosas positivas que negativas.

Para la proxima temporada tanto jugadores, como directivos y aficionados tendríamos que coger una buena dosis de mentalización y convencernos de que el sitio de nuestro equipo es la tercera división Balear.

A ello hay que aspirar.

Desde estas páginas hacemos un llamamiento a todos los buenos aficionados. El C.D. Andraitx necesita la colaboración de todos

"A pesar de todo el balance ha sido positivo"

"Hay que aspirar a militar en la tercera división balear".

"El equipo juvenil ha descendido de categoría"

Para el equipo juvenil este final ha sido muy negro, las esperanzas que le cabían a sus componentes de mantenerse en la máxima categoría del futbol juvenil se han venido abajo, al proclamarse campeón de Baleares un equipo de las islas hermanas ha traído consigo el descenso de un tercer equipo a la segunda división y este ha sido el Andraitx, por lo que su paso por la máxima categoría ha sido rápido y de una sola temporada. No obstante ha sido la cantera que el equipo "grande" necesita ya que a los Mesquida, Balaguer, Salinas, Lladó que pasaron al primer equipo la pasada temporada este año van a sumarse Jover, Gutierrez y Garcia Jiménez, con todas las posibilidades de ser titulares.

AUTOCARES

PUJOL

ANDRAITX

*****

C/ Antonio Mulet, 45

Teléfonos: 671219
671057

BONES FESTES A TOTS

HELADERIA - BAR

Ca'n Toneta

C/. Juan Carlos I n.º 2
(Frente Plaza Pou)

Tel. 67 12 44
ANDRAITX

Farmacia
MANDILEGO

ALEMANY

Plaza España, 6
Telf. 671052

ANDRAITX

* * * * *

BAR

CA' L TIO

Veniu a tastar

Les nostres

especialitats:

Berenars, tapes
i vins

Son Castelló, 4 Tl.671249

PENYA DEL C.D. ANDRAITX

TRANSPORTES AGUA

Pujol-Serra

Antonio Mulet, 45
ANDRAITX

Tels. 67 12 19
67 10 47

ES COSI... CAPGIRAT

Es llesta Madò Maria,
com ella altre no n'hi ha
i a ca-seva tot està
a punt de "Pastora mia".

Com és activa i fenera
i tot lo dia s'afanya
no cregueu que cap aranya
a on és ella alci bandera.

S'altre dia sa veinada
que li ajuda a dur es negoci:
Pata-pum! li rompé es cosi
de compondre sa bugada;
i tot d'una des d'allà,
fent es lleu, corre qui corre,
a ca Mestre Ambròs Patxorra
com un coet s'en va anar:
Mestre Ambroset, què vendreu prest
a posar-me un cosi nou, si voleu
i que es vespre quedi llest?"

Mestre Ambròs n'es un manobre
que té molta anomenada
per/deixar ben acabada
quan n'empren qualsevol obra;
i sense que mai se cansi
de fer manades i enquestes
li respongué: "Damunt festes?
Ja es farà, no passis ànsia.
Si per montar aquests monument
no importa lletre menuda;
ja el faré en tenir lleguda
si això és cosa d'un moment".

Què m'en direu massa i prou?
que se va passar Nadal
i de s'any vingué es final
i tornar venir s'any nou,
els Reis, la Candelera, Sant Blai,
es darrers dies...

I Mestre Ambròs no compareixia.
I a cada mes ben precisos
sense flocs ni sense flors,
enviava a Mestre Ambròs
quaranta o cinquanta avisos.

I aquella dona fenera,
que començà fent flamada,
ara ja s'hi ha donada,
i tan sols no es desespera.
I és que en haver pres es llis
de tenir feines penjades,
no ve bé moltes vegades
d'enllestir lo que és precis.

Se va passar sa Corema,
el Ram, Pasco Florida,
Santa Reina Margalida,
el Corpus i Cincogema.
Se va passar tot s'estiu,
ni per aquestes!
Se va passar es setembre,
s'octubre i es novembre,
i tornarem tenir festes.

Se va passar un any, un altre any
i un tercer any se passar,
i Mestre Ambròs no se belluga;
i així quatre anys a poc poc,
rodà el mon fent poca via
sense que Madò Maria
tengués es cosi a n'es seu lloc.

I a n'es cinc anys mal cumplits,
encara en faltava un tros,
compargué Mestre Ambròs
mans baubes, bufant-se es dits.

I d'eines me duia:
es gavetó, ses paletes,
es brec, s'uixol, es teiam,
sa serra, senaies, cadaf, sa gerra
llaques, troços i falquetes,
taulaplom, compàs, nivell,
ginyola, cinta parpal,
regle, escaire, puntal,
manuella, cric i martell.

Tregué pipa, pegà foc,
se va treure sa jaqueta,
mirà a l'esquerra i a la dreta
i posà es cosi a n'es seu lloc,
i desitjós de fer via
va cridar un manyà per soci
perquè anivellar un cosi
no és feina de cada dia:
"De darrera es fa tocar,
d'aquí s'alça una micòia
o d'enmig no s'apòia,
baixa'l i torna'l montar,
venga es nivell, dassa es regle,
ara s'embota, ara s'empita.
¡Qué de temps se necessita
per fer sonar aquesta tecla!"

A la fi el posà fi
i de falquetes el rodà
i un bon dilluns dematí
el va començà a enguixar;
i arribat a punt de migdia,
fent es tro i gran esglai
de riaies com no n'heu vistes mai
li digué Madò Maria:
"I què m'heu fet, Mestre Pestera?
Còm buidaré aquest negoci
si m'heu enguixat es cosi
amb so forat per darrera?"

Mestre Ambròs pegà ullada
i del seu erro s'en temé
i exclamà: "Això és lo que té
en fer sa feina atropellada".

JAUME ALORDA